

V Bruseli 8. marca 2024
(OR. en)

7212/24

**Medziinštitucionálny spis:
2021/0414(COD)**

**SOC 161
EMPL 90
MI 238
DATAPROTECT 119
CODEC 644**

POZNÁMKA

Od:	Výbor stálych predstaviteľov (časť I)
Komu:	Rada
Č. predch. dok.:	7126/24
Č. dok. Kom.:	14450/21 - COM(2021) 762 final
Predmet:	Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o zlepšení pracovných podmienok v oblasti práce pre platformy – <i>analýza konečného kompromisného znenia s cieľom dosiahnuť dohodu</i>

I. ÚVOD

Komisia predložila návrh smernice o zlepšení pracovných podmienok v oblasti práce pre platformy 9. decembra 2021. Cieľom tohto návrhu je:

1. zlepšiť pracovné podmienky pracovníkov platforiem uľahčením správneho určenia ich postavenia v zamestnaní prostredníctvom vyvrátiteľnej právnej domnienky (kapitola II);

2. zlepšiť ochranu osobných údajov osôb pracujúcich pre platformy zlepšením transparentnosti, spravodlivosti a zodpovednosti pri používaní automatizovaných monitorovacích alebo rozhodovacích systémov (kapitola III);
3. zlepšiť transparentnosť práce pre platformy (kapitola IV) a zaviesť určité opravné prostriedky a opatrenia na vynútiteľnosť práva (kapitola V).

Podľa príslušných právnych základov, t. j. článku 153 ods. 2 písm. b) ZFEÚ v spojení s článkom 153 ods. 1 písm. b) a článkom 16 ods. 2 ZFEÚ, sa Rada uznáva kvalifikovanou väčšinou v súlade s riadnym legislatívnym postupom.

V nadväznosti na prácu slovinského a francúzskeho predsedníctva a v nadväznosti na prvý pokus počas českého predsedníctva v decembri 2022 dosiahla Rada všeobecné smerovanie¹ počas švédskeho predsedníctva 7. júna 2023.

Európsky parlament odhlasoval začatie medziinštitucionálnych rokovaní 2. februára 2023².

II. AKTUÁLNY STAV

Návrh bol predmetom ôsmich trialógov, z ktorých prvý sa uskutočnil 11. júla 2023 počas španielskeho predsedníctva. Na šiestom trialógu 12. a 13. decembra 2023 sa spoluzákonodarcom podarilo dosiahnuť predbežnú dohodu³. Tento návrh však na zasadnutí Coreperu 22. decembra 2023 nezískal potrebnú podporu.

Belgické predsedníctvo obnovilo rokovania o tomto spise s cieľom dosiahnuť dohodu ešte v tomto volebnom období. Na zasadnutí Coreperu 26. januára 2024 mu bol udelený revidovaný mandát⁴, ktorý do veľkej miery vychádzal z predbežnej dohody dosiahnutej v decembri, pričom ustanovenia kapitoly II zostali blízko k ustanoveniam všeobecného smerovania.

¹ 10107/23.

² A9-0301/2022.

³ 16187/23 + ADD 1 a ADD 2.

⁴ 5816/24 + COR 1.

Parlament na siedmom trialógu 30. januára informoval predsedníctvo, že na tomto základe nie je možné dosiahnuť dohodu. Po náročných rokovaníach sa na ôsmom trialógu 8. februára 2024 rokovacie tímy oboch spoluzákonodarcov dohodli na novom predbežnom kompromisnom znení. Táto dohoda obsahuje alternatívny prístup k právnej domnienke, ktorý ponecháva na uvážení členských štátov, aby stanovili modality na zavedenie účinnej právnej domnienky do ich vnútroštátneho práva. Hlavné prvky tejto druhej predbežnej dohody sú uvedené v oddiele III.

Na zasadnutiach konaných 16. februára a 8. marca 2024 však Coreper nebol, hoci len s veľmi malým rozdielom, schopný predbežnú dohodu podporiť. Predsedníctvo preto túto otázku predkladá na analýzu na ministerskej úrovni s cieľom dosiahnuť dohodu.

III. HLAVNÉ PRVKY PREDBEŽNEJ DOHODY Z 8. FEBRUÁRA 2024

Znenie predbežnej dohody z 8. februára sa uvádza v dodatku 1 k tejto poznámke. Nižšie uvedené vysvetlenia odkazujú na tento dodatok.

Kapitola I – Všeobecné ustanovenia

Kapitola I zostala do veľkej miery v súlade s duchom všeobecného smerovania. Predsedníctvo dokázalo počas rokovaní zabezpečiť, aby celá kapitola I, a najmä článok 3 o sprostredkovateľoch, zostala nezmenená v porovnaní s revidovaným mandátom Rady z 26. januára.

V dotknutej kapitole sa konkrétne stanovuje, že aby sa zabránilo obchádzaniu ustanovení smernice prostredníctvom sprostredkovateľov, sú členské štáty povinné zabezpečiť, že ak digitálna pracovná platforma využíva sprostredkovateľov, na osoby pracujúce pre platformy, ktoré majú zmluvný vzťah so sprostredkovateľom, sa bude vzťahovať rovnaká úroveň ochrany poskytovaná podľa tejto smernice, ako na osoby, ktoré majú priamy zmluvný vzťah s digitálnou pracovnou platformou (článok 3). Na tento účel sú povinné zaviesť vhodné mechanizmy, ktoré budú v prípade potreby zahŕňať systémy spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti.

Kapitola II – Postavenie v zamestnaní

V kapitole II o postavení v zamestnaní došlo v porovnaní so všeobecným smerovaním k najvýznamnejším zmenám. Po tom, ako Parlament odmietol pokračovať v rokovaníach na základe revidovaného mandátu z 26. januára, bolo na dosiahnutie dohody nutné zaujať iný prístup v súvislosti s právnou domnienkou. Tento prístup, z ktorého vychádza predbežná dohoda z 8. februára, spočíva v tom, že členské štáty sú povinné zaviesť účinnú vyvrátiteľnú právnú domnienku o pracovnoprávnom vzťahu namiesto toho, aby sa podrobne uvádzal mechanizmus právnej domnienky (článok 5 ods. 1 a 2).

Za stanovenie modalít právnej domnienky sú preto zodpovedné členské štáty. To znamená, že členské štáty majú priestor na uváženie, pokiaľ ide o vymedzenie mechanizmu domnienky. Takisto sa v ňom stanovuje, že je zodpovednosťou členských štátov určiť, kedy sa na základe dostatočných skutočností konštatuje, že dochádza ku kontrole a riadeniu, čo vedie k uplatneniu právnej domnienky.

V tomto rámci sú členské štáty naďalej povinné zabezpečiť výsledok, t. j., aby právna domnienka bola *účinná* spôsobom, ktorý predstavuje procesné uľahčenie v prospech osôb pracujúcich pre platformy. Pojem účinnosti je rozpracovaný v odôvodnení 32, v ktorom sa uvádza, že právna domnienka musí osobe pracujúcej pre platformy účinne uľahčiť využívanie tejto domnienky na jednej strane a že požiadavky podľa právnej domnienky by nemali byť zaťažujúce a mali by uľahčiť prekonávanie ťažkostí, s ktorými sa osoby pracujúce pre platformy stretávajú, pokiaľ ide o poskytovanie dôkazov svedčiacich o existencii pracovnoprávneho vzťahu, na strane druhej.

Konečné rozhodnutie o správnom postavení v zamestnaní, ako sa vymedzuje v právnych predpisoch, kolektívnych zmluvách alebo zaužívanej praxi platných v členských štátoch, s prihliadnutím na judikatúru Súdneho dvora, zostáva záležitosťou vnútroštátneho práva.

Rovnako ako vo všeobecnom smerovaní sa v pravidlách týkajúcich sa vyvrátenia stanovuje, že v prípade, že sa digitálna pracovná platforma snaží vyvrátiť právnu domnienku, nesie táto platforma dôkazné bremeno na preukázanie toho, že predmetný zmluvný vzťah nie je pracovnoprávnym vzťahom, ako sa vymedzuje v členských štátoch.

V súlade so všeobecným smerovaním sa zachovalo pravidlo, že právna domnienka sa uplatňuje vo všetkých príslušných správnych alebo súdnych konaniach, v ktorých ide o správne určenie postavenia v zamestnaní v prípade osoby pracujúcej pre platformy, a tiež sa zachovala výnimka pre konania týkajúce sa daní, trestných vecí a sociálneho zabezpečenia (článok 5 ods. 3).

Príslušné vnútroštátne orgány sú povinné konať, ak sa domnievajú, že osoba pracujúca pre platformy by mohla byť nesprávne klasifikovaná. Majú však priestor na uváženie, pokiaľ ide o výber opatrenia, ktoré sa má prijať (článok 5 ods. 5). Príslušné vnútroštátne orgány by preto mohli iniciovať vhodné kroky *alebo* konanie.

Podobne sú orgány v členských štátoch zodpovedné za rozhodnutie o *prípadnom* vykonaní kontrol a inšpekcií, ak príslušný vnútroštátny orgán zistil existenciu pracovnoprávneho vzťahu v prípade osoby pracujúcej pre platformy. To zodpovedá revidovanému mandátu z 26. januára a príslušným vnútroštátnym orgánom poskytuje značný priestor na uváženie.

Kapitola III – Algoritmické riadenie

Kapitola venovaná algoritmickému riadeniu zostáva v porovnaní s revidovaným mandátom z 26. januára nezmenená. Obsahuje potrebné záruky na ochranu osôb pracujúcich pre platformy pred rizikami spojenými s používaním automatizovaných monitorovacích a rozhodovacích systémov vymedzených v článku 2 ods. 1 bodoch 8 a 9. Medzi tieto záruky patrí najmä:

- zákaz spracúvania určitých druhov údajov, napríklad osobných údajov o emocionálnom a psychickom stave osoby pracujúcej pre platformy, alebo spracúvania údajov na niektoré konkrétne účely, napríklad spracúvanie biometrických údajov na účely identifikácie či spracúvanie osobných údajov s cieľom predvídať uplatňovanie základných práv (článok 7);
- zvýšená transparentnosť automatizovaných monitorovacích a rozhodovacích systémov pre osoby pracujúce pre platformy a ich zástupcov (článok 9),
- ľudský dohľad nad automatizovanými monitorovacími a rozhodovacími systémami, okrem iného prostredníctvom dvojročného hodnotenia a osobitne kvalifikovaných pracovníkov, ktorí majú právomoc zrušiť automatizované rozhodnutia, pričom požívajú osobitnú ochranu (článok 10);
- rozhodnutia o obmedzení, pozastavení alebo zrušení zmluvného vzťahu alebo účtu osoby pracujúcej pre platformy alebo akékoľvek iné rozhodnutie s rovnocennými nepriaznivými dôsledkami má prijímať človek (článok 10 ods. 5);
- právo na preskúmanie človekom, pokiaľ ide o rozhodnutia prijaté automatizovanými monitorovacími a rozhodovacími systémami, a tiež právo komunikovať s kontaktnou osobu – človekom a získať písomné odôvodnenie (článok 11);
- povinnosť vyhodnotiť riziko automatizovaných monitorovacích a rozhodovacích systémov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov (článok 12).

Kapitola IV – Transparentnosť práce pre platformy

Kapitola venovaná transparentnosti práce pre platformy zostáva v porovnaní s revidovaným mandátom z 26. januára nezmenená. Vyžaduje sa v nej, aby digitálne pracovné platformy deklarovali prácu vykonávanú pracovníkmi platforiem (článok 16), a obsahuje ustanovenie, že určité druhy informácií týkajúcich sa osôb pracujúcich pre platformy sa majú sprístupniť príslušným orgánom a zástupcom osôb pracujúcich pre platformy (článok 17).

Kapitola V – Opravné prostriedky a vynútiteľnosť práva

V tejto kapitole sa stanovuje najmä právny prostriedok nápravy pre osoby pracujúce pre platformy (článok 18), možnosť zástupcov zapojiť sa do konania na presadzovanie práv vyplývajúcich zo smernice (článok 19), zriadenie špecializovaného a chráneného komunikačného kanála pre osoby pracujúce pre platformy (článok 20), možnosť vnútroštátnych súdov nariadiť digitálnej pracovnej platforme, aby sprístupnila dôkazy relevantné pre konanie (článok 21), a účinné, odrádzajúce a primerané sankcie za porušenia vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa ustanovení smernice (článok 24).

Jedinou zmenou v tejto kapitole v porovnaní s revidovaným mandátom z 26. januára bolo doplnenie nového odseku 3 do článku 24. V tomto ustanovení sa stanovuje spolupráca príslušných vnútroštátnych orgánov rôznych členských štátov, s podporou Európskej komisie, prostredníctvom výmeny relevantných informácií a najlepších postupov týkajúcich sa vykonávania právnej domnienky.

Kapitola VI – Záverečné ustanovenia

V tejto kapitole sa v porovnaní s revidovaným mandátom z 26. januára vykonali len menšie zmeny.

IV. ZÁVER

Predsedníctvo sa domnieva, že predbežná dohoda uvedená v dodatku I k tejto poznámke poskytuje pevný a vyvážený regulačný rámec pre prácu pre platformy.

Na jednej strane poskytuje silnú ochranu osobám pracujúcim pre platformy pred nesprávnou klasifikáciou ako nepravé samostatne zárobkovo činné osoby; po prvýkrát sa ňou v práve Únie riešia výzvy spojené s používaním automatizovaných monitorovacích a rozhodovacích systémov; zabezpečuje transparentnosť a upravuje používanie týchto systémov, zabezpečuje, aby bola práca pre platformy transparentná aj v cezhraničných situáciách, a stanovuje dôležitú úlohu zástupcov osôb pracujúcich pre platformy.

Na druhej strane stanovuje jasný regulačný rámec, ktorý prispieva k zosúladeniu právnych predpisov členských štátov, pričom digitálnym pracovným platformám zabezpečuje právnu istotu, ktorú potrebujú, a tým podporuje ich udržateľný rast.

Predbežná dohoda z 8. februára zároveň rešpektuje podstatu všeobecného smerovania a vo väčšine častí zodpovedá revidovanému mandátu, ktorý udelil Výbor stálych predstaviteľov 26. januára 2024.

Predsedníctvo vyzýva ministrov, aby otvorili cestu tomuto prelomovému právnomu predpisu, ktorý sa príkladným spôsobom zaoberá mnohými rizikami spojenými s digitálnou revolúciou na pracovisku, a aby ďalej neodďaľovali nadobudnutie jeho účinnosti.

Rada sa vyzýva, aby:

- dosiahla dohodu o znení konečného kompromisu, ako sa uvádza v dodatku 1 k tejto poznámke, a
 - poverila predsedníctvo, aby zaslalo predsedovi Výboru Európskeho parlamentu pre zamestnanosť a sociálne veci list, v ktorom potvrdí, že ak Európsky parlament prijme svoju pozíciu v prvom čítaní v súlade s článkom 294 ods. 3 ZFEÚ v presnej podobe kompromisného znenia uvedeného v dodatku k tejto poznámke (s výhradou revízie právnikmi lingvistami oboch inštitúcií), Rada v súlade s článkom 294 ods. 4 ZFEÚ schváli pozíciu Európskeho parlamentu a akt sa prijme v znení, ktoré zodpovedá pozícii Európskeho parlamentu.
-